

اعتباریابی پرسش نامه میزان اندازه گیری وسواس فکری- عملی پادوا بر روی دانشجویان سال اول دانشگاه شهید چمران اهواز

دکتر غلامرضا رجبی

استادیار و دکترای تخصصی روان شناسی دانشگاه شهید چمران اهواز

خلاصه

مقدمه: هدف عمده تحقیق حاضر اعتباریابی پرسش نامه میزان اندازه گیری وسواس فکری- عملی پادوا بر روی دانشجویان سال اول دانشگاه شهید چمران اهواز بود.

روش کار: ۲۹۷ دانشجو از بین کلیه دانشجویان سال اول تحصیلی ۸۵-۱۳۸۴ ساکن در خوابگاه های دانشجویی دانشگاه شهید چمران اهواز به صورت تصادفی ساده انتخاب شدند و پرسش نامه وسواس فکری- عملی پادوا (۱۹۸۸) تکمیل نمودند.

نتایج: نتایج به دست آمده از روش آماری تحلیل عاملی (تحلیل مؤلفه های اصلی) و چرخش واریماکس چهار عامل (تردید و کنترل ذهنی، ترس از تکانه، واریسی کردن و آلودگی و کثافت) که روی هم ۴۳/۳۷ درصد واریانس تبیین نمود، نشان داد. ضرایب پایایی (همسانی درونی از جمله آلفای کرونباخ و تصدیف) برای ۵۵ ماده و عامل های استخراج شده رضایت بخش بودند. همچنین، ضرایب روایی همگرا پرسش نامه وسواس پادوا (۵۵ ماده) با مقیاس وسواس مرگ و عامل های استخراج شده در کل نمونه معنادار بودند. به علاوه، تحلیل واریانس چند متغیری نشان داد که بین دانشجویان دختر و پسر (به جز برای عامل دوم یعنی ترس از تکانه ها) و بین گروه های سنی پنج گانه از لحاظ میزان وسواس فکری- عملی تفاوت وجود ندارد.

بحث: نتایج به دست آمده از تحلیل عاملی با تحقیقات پیشین هماهنگ است و با توجه به روایی همگرا و واگرا و پایایی مناسب پرسش نامه وسواس پادوا از آن می توان در محیط های پژوهشی و بالینی در تشخیص افراد سالم از افراد وسواسی استفاده کرد.

واژه های کلیدی: پرسش نامه وسواس فکری- عملی پادوا، اعتباریابی، تحلیل عاملی

مقدمه

اختلال وسواس فکری- عملی چهارمین تشخیص شایع روان پزشکی است که نسبت شیوع طول عمر دو درصد و بالاتر را شامل می شود. شروع علائم معمولاً تدریجی است، اگرچه تعدادی از بیماران یک شروع ناگهانی را گزارش می دهند. تعدادی از آنها یک رویداد تسریع کننده^۳ را یادآوری می کنند و تعدادی دیگر این گونه نمی باشند. رویدادهای تسریع کننده می توانند شامل فشار روانی هیجانی در محیط کار و خانه، افزایش سطوح مسئولیت، مشکلات سلامتی و داغدیدگی باشند. راهنمای تشخیصی آماری اختلال های روانی- ویرایش چهارم (DSM-IV-R، ۲۰۰۳) بیان می کند که ویژگی های اساسی اختلال وسواس فکری- عملی، وسواس های فکری یا عملی تکرار شونده اند

اختلال وسواس فکری- عملی^۱ یک اختلال اضطرابی^۲ است، که با تفکرات وسواسی عودکننده و رفتارهای تکراری تظاهر می نماید. وسواس های فکری امیال، تصورات یا تفکرات مقاومند، که فرد نمی تواند از آنها اجتناب نماید، اما وقتی که به ذهن فرد می آیند، قابل تشخیص هستند. از سوی دیگر، وسواس های عملی رفتارها یا جریان های عادی تکراری اند، که باید دنبال شوند و از میل برای فرونشاندن وسواس های فکری آشکار می شوند.

آدرس مؤلف مسئول: اهواز- دانشگاه شهید چمران- دانشکده علوم تربیتی و

روان شناسی- گروه مشاوره

تلفن تماس: ۰۶۱۱-۳۳۶۰۶۰۹ Email: R_ragabi@yahoo.com

تاریخ وصول: ۸۵/۱۱/۱۲ تاریخ تایید: ۸۶/۵/۲۸

1. Obsessive-Compulsive Disorder

2. Anxiety disorder

3. Precipitating event

پرسش نامه خود-گزارشی پادوا دارای ۶۰ ماده است، که تفکرات نشخواری، تردیدها، واریسی کردن، رفتارهای تمیز کردن، ارگها، تفکر تکراری در باره خطرات احتمالی پایین و تصورات متناقض عودکننده را اندازه می‌گیرد (۳).

در سال‌های اخیر تعدادی از مطالعات با تاکید بر تحلیل و واریسی ساختار بعدی و روایی همگرا و واگرا پرسش نامه پادوا (ون اوپن؛ کیریوس، بهار و ود) انجام شده است (۴، ۵).

در یک تحقیق با استفاده از تحلیل عاملی اکتشافی بر روی پرسش نامه وسواس فکری-عملی پادوا (۱۰۸۳ نفر سفیدپوست و اقلیت بالینی) چهار عامل به دست آمد. عامل‌ها عبارت بودند از: ۱- آلودگی و شستن، ۲- واریسی کردن، ۳- تردید و فقدان کنترل در فعالیت‌های ذهنی و ۴- ترس از کنش‌نمایی و تکانه‌ها (۶).

در یک تحقیق بیسروگلا، یاسل آگارگان، بوی سان، اریونکا، کالیس و سلوی روایی پرسش نامه وسواس فکری-عملی پادوا ویرایش‌های ۴۱ ماده‌ای را در جامعه‌ی ترکیه (بر روی ۳۶۰ نفر از افراد سالم و بیمار) مورد مطالعه قرار دادند. آن‌ها مشاهده کردند که: ساختار عاملی فرم ۴۱ ماده‌ای پرسش نامه ترکیه پادوا شش عامل را نشان می‌دهد (۶۲/۱۰ درصد واریانس کل). عامل‌های شش‌گانه عبارت بودند از: نشخوار ذهنی، تمیز کردن، کنترل، تکانه‌ها، دقت (شمارش کردن) و دقت (تکرار کردن) (۷).

گودرزی و فیروزآبادی در یک تحقیق ساختار عاملی ویرایش فارسی پرسش نامه پادوا را مورد مطالعه قرار دادند. آن‌ها مشاهده کردند که پرسش نامه وسواس فکری-عملی پادوا شامل چهار عامل می‌باشد: عامل اول کنترل ناقص در فعالیت‌های روانی (۱۸ ماده)، با تبیین واریانس ۲۴/۹٪، با تبیین واریانس ۲۴/۹٪، عامل دوم رفتارهای واریسی کردن (۱۴ ماده)، با تبیین واریانس ۸/۲٪، عامل سوم ارگ‌ها و نگرانی در مورد فقدان کنترل در طی رفتارهای حرکتی (۱۲ ماده)، با تبیین واریانس ۴/۷٪ و چهارمین عامل آلودگی (۱۰ ماده)، با تبیین واریانس ۴/۶٪ (۸).

که به اندازه‌ای شدیدند که زمان زیادی را به خود اختصاص می‌دهند (بیش از یک ساعت) یا به اختلال مهم پریشانی چشمگیری منجر می‌شوند. فرد در دوره اختلال تشخیص می‌دهد که وسواس‌های فکری-عملی او نامعقول و افراطی هستند (۱).

تشریفات و رفتار اجتنابی به دلیل ماهیت قابل مشاهده خود، آشکارترین ویژگی وسواس فکری-عملی است. تشریفات اجبار در قالب رفتاری و ذهنی اشکال گوناگونی دارد و اغلب بیماران بیش از یک نوع از این اجبارها را دارا هستند. معرف‌ترین اشکال بالینی تشریفات، شستشو و پاکیزگی است، که برای از بین بردن آلودگی یک منبع خاص مانند میکروب‌ها یا مواد شیمیایی طراحی می‌شوند. در سال‌های اخیر ترس‌ها در اطراف بیماری ایدز می‌باشد. تظاهرات دیگر وسواس تشریفات واریسی می‌باشد، که با هدف جلوگیری از فاجعه‌های خاص مانند دزدی، آتش سوزی، آسیب به شخص، خجالت اجتماعی و طرد شدن طراحی شده‌اند.

در چند دهه اخیر تعدادی از شاخص‌های گزارش شده شخصی از نشانه‌های وسواس فکری-عملی منجمله پرسش نامه وسواس فکری-عملی مادزلی^۱ (MOCI)، هاجسون و راجمن، (۱۹۷۷)، پرسش نامه وسواس فکری-عملی لایتون^۲ (LOI)، کوپر^۳ (۱۹۷۰)، چک لیست فعالیت وسواس عملی (CAC)، فیلپوت^۴ (۱۹۷۵)، پرسش نامه وسواس فکری-عملی فلوریدا (FOCI، گودمن، ۱۹۹۴) و مقیاس وسواس فکری عملی یل براون (YBOCS، گودمن و همکاران، ۱۹۸۹) تحول یافته‌اند. در واقع، محدودیت این شاخص‌ها دشواری تعمیم‌پذیری نتایج است. به این صورت که عمدتاً فقط تعداد کمی از انواع فرعی و خرده مقیاس‌های OCD را مورد سنجش قرار می‌دهند (۲). ساناویو (۱۹۸۸) پرسش نامه پادوا را گسترش داد، که دارای این مزیت است که می‌تواند مهمترین انواع اختلال‌های وسواس فکری-عملی را مورد اندازه‌گیری قرار دهد.

1. Maudsley Obsession-Compulsive Inventory

2. Leyton Obsessional Inventory

3. Cooper

4. Philpott

کشور ما کمتر به عنوان یک پرسش نامه معتبر در ابعاد تشخیصی- درمانی از آن استفاد می‌شود و اگر هم این کار صورت گیرد روان شناسان از پایایی و روایی آن هنوز اطلاع کافی ندارند. بنابراین، روان شناسان در فعالیت‌های درمانی خودشان در مراکز مشاوره نیاز مبرم به یک پرسش نامه در زمینه وسواس که به صورت دقیق و با حداقل خطا بتواند ابعاد گوناگون وسواس را در افراد وسواسی از افراد غیر وسواسی تشخیص دهد و متناسب با راهنمای تشخیصی و آماری اختلال‌های روانی (ویراست چهارم) و فرهنگ کشورمان با بافت و وضعیت‌های گوناگون باشد، احساس می‌شود. در نهایت، هدف تحقیق حاضر بررسی ویژگی‌های روان سنجی (پایایی و روایی سازه) پرسش نامه میزان اندازه گیری وسواس فکری- عملی پادوا در بین دانشجویان سال اول دانشگاه شهید چمران اهواز می‌باشد.

روش کار

جامعه و روش نمونه گیری: جامعه آماری این تحقیق کلیه دانشجویان دختر و پسر سال اول ساکن در خوابگاه های دانشجویی دانشگاه شهید چمران اهواز در سال تحصیلی ۸۶-۱۳۸۵ بودند. به این ترتیب بر اساس تعداد ماده های پرسش نامه وسواس فکری- عملی پادوا و به ازاء هر ماده ۵ نفر یعنی ۳۰۰ نفر از بین کلیه دانشجویان سال اول ساکن در خوابگاه های دانشجویی دانشگاه شهید چمران اهواز به صورت تصادفی ساده انتخاب شدند. همچنین ۴ پرسش نامه به صورت ناقص عودت داده شد که از فهرست پرسش نامه ها حذف شدند و در نهایت تعداد دانشجویان به ۲۹۷ (۱۴۹ پسر و ۱۴۸ دختر) نفر تقلیل یافت.

ابزار تحقیق

پرسش نامه اندازه گیری میزان وسواس فکری- عملی پادوا. پرسش نامه اندازه گیری میزان وسواس فکری- عملی پادوا (۳) گرایش فرد برای نگرانی و تردید (وسواس های فکری) و انجام

ساناویو پرسش نامه وسواس پادوا را با استفاده از روش تحلیل عاملی بررسی نمود و به چهار عامل دست یافت: ۱- کنترل، ۲- آلودگی، ۳- واری کردن و ۴- نگرانی ها و تکانه ها در باره ی فقدان کنترل (۳). در یک تحقیق ساختار نشانه های وسواس فکری- عملی را با استفاده از پرسش نامه پادوا بررسی کردند. این تحقیق با استفاده از تحلیل مؤلفه های اصلی بر روی داده های بیماران وسواس فکری- عملی (۲۰۶ نفر)، بیماران با اختلال های اضطرابی دیگر (۲۲۲ نفر) و یک نمونه غیربالینی (۴۳۰ نفر) به یک راه حل پنج عاملی دست یافت. عامل ها عبارت بودند از: ۱- تکانه ها، ۲- شستشوی، ۳- واری کردن، ۴- نشخوار ذهنی و ۵- دقت (۹). محققان دیگر نیز این عامل ها را در مطالعات شان حمایت می کنند (۵، ۱۰، ۱۱).

همچنین، مک دونالد و دیسلوا در یک تحقیق بروی ۱۸۵۵ نمونه غیربالینی از جامعه بریتانیا با استفاده از تحلیل عاملی به چهار عامل آلودگی، واری کردن، نگرانی در مورد از دست دادن کنترل رفتارهای حرکتی و اختلال و تردید کنترل در فعالیت های ذهنی دست یافتند (۱۲).

بنابراین اغلب روان شناسان و روان پزشکان برای تشخیص و اندازه گیری سازه‌های مختلف روانی نیاز به یک ابزار دقیق و پایا دارند که بتوانند در کمترین زمان ممکن به این امر دست یابند. در همین راستا، یکی از سازه‌های مهم که اغلب روان شناسان در کلینک‌های مشاوره با آن برخورد می‌کنند و بیماران نیز از این اختلال شکایت می‌کنند، وسواس می‌باشد. در حال حاضر، در مراکز درمانی درمانگران برای تشخیص و شناسایی افراد مبتلا به وسواس فکری- عملی از ابزارهای گوناگون بدون این که متناسب با فرهنگ آن جامعه باشد و از پایایی و روایی مناسب برخوردار باشد، استفاده می‌کنند، که ممکن درمانگر به نتیجه دلخواه نرسد. یکی از پرسش نامه‌های معتبر در کشورهای دیگر که توسط روان شناسان در ابعاد مختلف تحقیقاتی و تشخیص افراد مبتلا به افکار و رفتارهای وسواسی در ابعاد گوناگون از آن استفاده می‌نمایند، پرسش نامه اندازه گیری میزان وسواس فکری- عملی پادوا است، که در

۰/۰۰۱ (معنی دارند (۱۲). اشترنبرگر و بارنس (۱۹۹۰)، ون اوپن (۱۹۹۲) و کیریوس و همکاران (۱۹۹۶) روایی همزمان و معنی دار بین پرسش نامه وسواس پادوا و پرسش نامه های وسواس فکری-عملی مادزلی و لایتون (۰/۶۵ و ۰/۷۵) بیان کردند (۲، ۵). ون اوپن و همکاران (۱۹۹۵) نشان دادند که پرسش نامه وسواس پادوا می تواند بین بیماران با اختلال هراس، فوبیا اجتماعی، بهنجار ها و بیماران وسواس فکری-عملی تمایز قائل شود (۹). همچنین، ماتایکس-کولس و همکاران (۲۰۰۲) گزارش دادند که ویراست اسپانیایی پرسش نامه وسواس پادوا می تواند بین دانشجویان سالم، بیماران با OCD و بیماران با اختلال های اضطرابی از لحاظ میزان وسواس تمایز قائل شود (۱۰). این یافته ها بیانگر این هستند که این پرسش نامه از روایی واگرا یا افتراقی برخوردار است. همچنین پرسش نامه پادوا می تواند بین بیماران OCD و گروه های دیگر (اضطرابی، افسرده، دانشجو و بزرگسال سالم) در دو فرم کوتاه و اصلی و در خرده مقیاس های آن ها تفاوت تفاوت قائل شود. این تحقیق نشان داد که این ابزار اندازه گیری وسواس می تواند بین گروه های مختلف از لحاظ وسواس تمایز قائل شود. به عبارت دیگر، این پرسش نامه از روایی تشخیصی مناسبی برخوردار است (۷).

به علاوه، در تحقیق دیگر نشان داده شد که بین گروه های افسرده، وسواسی، اضطرابی و بهنجار (عادی) از لحاظ میزان وسواس با استفاده از روش آمار غیرپارامتریک (یومنویستی، به دلیل ناهمگن بودن واریانس های گروه ها) در کل مقیاس و در خرده مقیاس های پرسش نامه پادوا بین بیماران OCD و شرکت کنندگان تفاوت معنی دار وجود دارد، اما بین بیماران OCD و بیماران اضطرابی و افسرده در خرده مقیاس های به دست آمده پادوا تفاوت دیده نشد (به جز برای عامل آلودگی که بیماران OCD نسبت به بیماران افسرده بالاتر بودند (۸).

طرح کلی تحقیق

تحقیق حاضر با توجه به سؤال های تدوین شده از نوع تحقیق همبستگی (تحلیل ماتریس کوواریانس یا همبستگی از نوع تحلیل عاملی با روش تحلیل مؤلفه های اصلی) است.

رفتارهای قصدمند تحت آن تردیدها (وسواس های عملی) را در چهار حیطه عمده ارزیابی می کند: ۱- آلودگی و کثیف بودن، ۲- واری کردن، ۳- اختلال کنترل در فعالیت های ذهنی و ۴- نگرانی هایی در مورد فقدان کنترل رفتارهای فردی این پرسش نامه شامل ۶۰ ماده نمره گذاری است، که میزان وسواس فکری-عملی آزمودنی را مورد بررسی قرار می دهد. پاسخ های آزمودنی ها به هر ماده در یک پیوستار پنج رتبه ای (۰= ابداء، ۱= کمی، ۲= تا حدودی، ۳= زیاد، و ۴= خیلی زیاد) درجه بندی شده است. بنابراین، نمره های این پرسش نامه با جمع کردن پاسخ ها به هر ۶۰ ماده به دست می آید. به عبارت دیگر، کمینه و بیشینه نمره های پرسش نامه اندازه گیری میزان وسواس فکری-عملی بین صفر تا ۲۴۰ می باشد، که نمره بالا حاکی از میزان بالای وسواس فکری-عملی در آزمودنی ها است. به علاوه، این پرسش نامه توسط محقق (۱۳۸۴) از زبان انگلیسی به فارسی با توجه به امانت داری و واژه گزینی برگردانده شده است.

اشترنبرگر و بارنس (۱۱) ضرایب همسانی درونی پرسش نامه وسواس فکری-عملی پادوا و خرده مقیاس ها را بر روی ۶۷۸ دانشجوی آمریکایی (آلفای کرونباخ بالای ۰/۸۰ و نه برای خرده مقیاس ارگ ها و نگرانی ها؛ بیسرو گلا و همکاران (۷) ضرایب همسانی درونی را بر روی بیماران OCD ۰/۹۶، نمونه بالینی ۰/۹۶ و افراد سالم ۰/۹۶ و ضرایب بازآزمایی را در فرم اصلی و کوتاه در کل پرسش نامه ۰/۹۲ و ۰/۹۱ محاسبه کردند، که هر دو ضریب معنی دارند. ون اوپن (۴) ضرایب همسانی درونی وسواس پادوا ۰/۹۴ و در خرده مقیاس ها بالای ۰/۸۰؛ کیریوس و همکاران (۵)، گودرزی و فیروزآبادی (۸) و ماتایکس-کولس، سانچز-تارت و والیجو (۱۰) همسانی درونی رضایت بخش و ضرایب بازآزمایی معنی داری را به دست آوردند. مک دونالد و دیلیوا ضرایب همسانی درونی پرسش نامه پادوا را در کل نمونه و در چهار عامل استخراج شده از ۰/۷۸ تا ۰/۹۶ به دست آورده اند، که همه ضرایب رضایت بخش هستند (۱۲). مک دونالد و دیلیوا ضریب روایی بین پرسش نامه پادوا و نشانه های دلواپسی و افسردگی ۰/۵۸ و با روان رنجورخویی ۰/۴۸ به دست آوردند که در سطح آماری

آزمون اسکری توسط کتل (۱۹۶۶) معرفی شد، که یک روش نموداری در خصوص تصمیم گیری در مورد نقطه برش برای انتخاب عامل‌ها است. در این تحقیق عامل‌های استخراج شده بر اساس چارچوب نظری پرسش‌نامه و آزمون اسکری بوده است.

نتایج

در این بخش اطلاعات به دست آمده در جداول مختلف ارائه شده‌اند.

در این تحقیق از تحلیل عاملی اکتشافی که یک فن یا تکنیک برای بررسی ساختار مجموعه‌ای از داده‌هاست، که چندین پیش مفهوم (در مورد ساخت یک پرسش‌نامه) دارد، استفاده شده است. با استفاده از این فن، برای انتخاب عامل یا عامل‌ها از دو روش استفاده کرده‌ایم: ۱- ملاک کیزر، ملاک کیزر (۱۹۶۰) مشخص می‌کند که فقط عامل‌هایی با مقادیر ویژه بیشتر از ۱ چرخش دهیم و ۲- آزمون اسکری کتل.

جدول ۱- شاخص‌های آماری سؤال‌های پرسش‌نامه میزان اندازه‌گیری و سواس فکری-عملی پادوا در میان دانشجویان

شاخص‌های آماری سؤال‌ها				شاخص‌های آماری سؤال‌ها			
انحراف معیار	میانگین	تعداد	سؤال‌ها	انحراف معیار	میانگین	تعداد	سؤال‌ها
۱/۰۵	۱/۲۴	۲۹۷	۳۱	۱/۰۹	۰/۹۳	۲۹۷	۱
۱/۱۴	۱/۲۷	۲۹۷	۳۲	۱/۱۴	۱/۸۱	۲۹۷	۲
۱/۳۲	۱/۶۱	۲۹۷	۳۳	۱/۵۱	۱/۳۱	۲۹۷	۳
۱/۰۸	۰/۸۶	۲۹۷	۳۴	۱/۲۵	۲/۴۱	۲۹۷	۴
۱/۰۵	۰/۸۰	۲۹۷	۳۵	۱/۱۶	۱/۱۹	۲۹۷	۵
۱/۲۱	۱/۵۲	۲۹۷	۳۶	۰/۸۴	۰/۴۴	۲۹۷	۶
۱/۲۲	۱/۰۸	۲۹۷	۳۷	۱/۱۱	۱/۰۴	۲۹۷	۷
۰/۹۸	۰/۶۲	۲۹۷	۳۸	۱/۱۳	۱/۴۸	۲۹۷	۸
۱/۱۲	۰/۸۷	۲۹۷	۳۹	۱/۰۲	۰/۸۷	۲۹۷	۹
۰/۹۲	۰/۶۱	۲۹۷	۴۰	۱/۳۰	۱/۹۵	۲۹۷	۱۰
حذف	حذف	حذف	۴۱	حذف	حذف	حذف	۱۱
۱/۱۹	۱/۶۵	۲۹۷	۴۲	۰/۹۹	۰/۸۶	۲۹۷	۱۲
۱/۰۹	۰/۹۸	۲۹۷	۴۳	۰/۹۱	۰/۶۱	۲۹۷	۱۳
۱/۱۶	۱/۵۸	۲۹۷	۴۴	۱/۲۷	۱/۵۸	۲۹۷	۱۴
۱/۰۹	۰/۹۴	۲۹۷	۴۵	۱/۱۸	۱/۷۳	۲۹۷	۱۵
۱/۰۴	۰/۶۳	۲۹۷	۴۶	۱/۱۴	۱/۱۹	۲۹۷	۱۶
۰/۹۲	۰/۴۱	۲۹۷	۴۷	۰/۸۸	۰/۴۶	۲۹۷	۱۷
۰/۶۵	۰/۲۰	۲۹۷	۴۸	حذف	حذف	حذف	۱۸
۰/۷۶	۰/۲۸	۲۹۷	۴۹	۱/۰۸	۱/۰۵	۲۹۷	۱۹
۰/۹۶	۰/۵۳	۲۹۷	۵۰	۱/۲۳	۱/۱۲	۲۹۷	۲۰
حذف	حذف	حذف	۵۱	۱/۱۸	۱/۱۰	۲۹۷	۲۱
۱/۰۲	۰/۸۰	۲۹۷	۵۲	۱/۲۱	۱/۶۹	۲۹۷	۲۲
۰/۹۳	۰/۵۳	۲۹۷	۵۳	۱/۱۵	۰/۹۰	۲۹۷	۲۳
۰/۵۴	۰/۱۸	۲۹۷	۵۴	۱/۰۸	۱/۳۳	۲۹۷	۲۴
۰/۴۵	۰/۱۳	۲۹۷	۵۵	۱/۱۸	۱/۴۶	۲۹۷	۲۵
۰/۵۵	۰/۱۹	۲۹۷	۵۶	۱/۱۴	۱/۱۴	۲۹۷	۲۶
حذف	حذف	حذف	۵۷	۱/۱۱	۱/۰۸	۲۹۷	۲۷
۰/۹۷	۰/۸۸	۲۹۷	۵۸	۱/۰۵	۰/۹۵	۲۹۷	۲۸
۱/۱۳	۱/۲۷	۲۹۷	۵۹	۱/۰۹	۱/۰۶	۲۹۷	۲۹
۱/۱۴	۰/۹۴	۲۹۷	۶۰	۱/۱۴	۱/۳۰	۲۹۷	۳۰

ماده های پرسش نامه وسواس پادوا به دست آورده اند. همچنین باید تذکر داد که پس از تحلیل عاملی، ماده های ۱۱، ۱۸، ۴۱، ۵۱ و ۵۷ که بر روی هیچ یک از عامل ها بار عاملی نداشتند از میان ماده های ۶۰ گانه حذف شدند و محاسبه میانگین ها بر اساس ۵۵ ماده انجام شده است.

همان طور که در جدول (۱) ملاحظه می شود، دانشجویان به ترتیب در ماده های ۴ (۲/۴۱)، ۱۰ (۱/۹۵) و ۲ (۱/۸۱) که مربوط به عامل آلودگی و کثافت است بالاترین میانگین و به ترتیب در ماده های ۵۵ (۰/۱۳)، ۵۴ (۰/۱۸) و ۵۶ (۰/۱۹) که مربوط به عامل ترس از تکانه است کمترین میانگین از بین

جدول ۲- ضرایب همسانی درونی (آلفای کرونباخ و تنصیف) پرسش نامه میزان اندازه گیری وسواس فکری-عملی پادوا در کل و در عامل های استخراج شده بر روی دانشجویان

نمونه عامل ها	تعداد ماده ها	کل نمونه		دانشجویان پسر		دانشجویان دختر	
		آلفای کرونباخ	تنصیف	آلفای کرونباخ	تنصیف	آلفای کرونباخ	تنصیف
کل	۵۵	۰/۹۴	۰/۸۰	۰/۹۵	۰/۸۳	۰/۹۴	۰/۷۳
عامل ۱	۱۹	۰/۹۲	۰/۸۷	۰/۹۲	۰/۸۹	۰/۹۲	۰/۸۶
عامل ۲	۱۱	۰/۸۵	۰/۷۹	۰/۸۶	۰/۷۹	۰/۷۹	۰/۷۶
عامل ۳	۱۲	۰/۸۹	۰/۸۶	۰/۸۹	۰/۸۶	۰/۸۹	۰/۸۶
عامل ۴	۱۳	۰/۸۵	۰/۷۴	۰/۸۴	۰/۷۵	۰/۸۶	۰/۷۶

عامل های چهار گانه استخراج شده و به تفکیک جنس و عامل های سه دست آمده بالا و رضایت بخش و حاکی از همگونی ماده های پرسش نامه فوق هستند.

همان گونه که در جدول شماره (۲) مشاهده می شود، ضرایب آلفای کرونباخ و تنصیف پرسش نامه وسواس فکری-عملی پادوا در کل نمونه بر روی ۵۵ ماده، در

جدول ۳- ضرایب روایی همگرا پرسش نامه میزان اندازه گیری وسواس فکری-عملی پادوا و پرسش نامه وسواس مرگ در کل نمونه و به تفکیک جنسیت در عامل های استخراج شده

نمونه شاخص ها	کل نمونه			دانشجویان پسر			دانشجویان دختر		
	P	r	n	P	r	n	P	r	n
کل پرسش نامه	۰/۰۰۰۱	۰/۴۳	۱۱۰	۰/۰۰۰۱	۰/۵۸	۶۹	۰/۰۰۰۱	۰/۳۴	۴۱
عامل ۱	۰/۰۰۰۱	۰/۴۳	۱۱۰	۰/۰۰۰۱	۰/۵۵	۶۹	۰/۰۰۰۱	۰/۳۶	۴۱
عامل ۲	۰/۰۰۱	۰/۳۱	۱۱۰	۰/۰۰۰۱	۰/۴۶	۶۹	۰/۰۰۰۱	۰/۲۳	۴۱
عامل ۳	۰/۰۰۱	۰/۳۱	۱۱۰	۰/۰۰۰۱	۰/۴۶	۶۹	۰/۰۰۰۱	۰/۲۰	۴۱
عامل ۴	۰/۰۰۱	۰/۳۱	۱۱۰	۰/۰۰۸	۰/۳۲	۶۹	۰/۰۰۸	۰/۲۷	۴۱

همان طور که در جدول ۳ ملاحظه می شود، ضرایب روایی همگرا پرسش نامه وسواس فکری-عملی پادوا با مقیاس وسواس مرگ بر روی ۵۵ ماده و ۱۱۰ دانشجو ۰/۴۳ ($P < ۰/۰۰۰۱$)، در دانشجویان پسر ۰/۵۸ ($P < ۰/۰۰۰۱$) و در

دانشجویان دختر ۰/۳۴ ($P < ۰/۰۰۰۱$) که تمام ضرایب به جز در عامل های دوم تا چهارم به دست آمده در دانشجویان دختر معنادارند.

کرویت بارلت ۹۲۸۱/۱۰ می‌باشد. که در سطح آماری $P < 0/0001$ معنی دار است. یعنی، با استفاده از این شاخص‌های معنی داری انجام تحلیل عاملی جایز است.

در این تحقیق برای مناسب بودن داده‌های جمع آوری شده از دانشجویان دانشگاه برای تحلیل عاملی از دو آزمون مقدماتی استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که $KMO = 0/91$ و آزمون

جدول ۴- ماتریس عاملی چرخش یافته واریماکس بر روی دانشجویان ($n=297$)

عامل چهارم	عامل سوم	عامل دوم	عامل اول	عامل‌ها سئوال‌ها	عامل چهارم	عامل سوم	عامل دوم	عامل اول	عامل‌ها سئوال‌ها
	-	-	۰/۶۷	۳۱	۰/۴۶	-	-	-	۱
-	-	-	۰/۶۵	۳۲	۰/۴۹	-	-	-	۲
-	-	-	۰/۶۹	۳۳	۰/۵۸	-	-	-	۳
-	-	-	۰/۴۳	۳۴	۰/۶۰	-	-	-	۴
-	-	-	۰/۵۰	۳۵	۰/۵۵	-	-	-	۵
-	-	-	۰/۵۷	۳۶	۰/۴۱	-	-	-	۶
-	-	-	۰/۴۹	۳۷	۰/۵۹	-	-	-	۷
-	۰/۴۹	-	-	۳۸	۰/۵۵	-	-	-	۸
-	-	-	۰/۵۷	۳۹	۰/۵۱	-	-	-	۹
-	-	-	۰/۴۷	۴۰	۰/۵۳	-	-	-	۱۰
حذف	حذف	حذف	حذف	۴۱	حذف	حذف	حذف	حذف	۱۱
-	-	-	۰/۵۸	۴۲	-	۰/۴۶	-	-	۱۲
-	-	-	۰/۷۰	۴۳	-	۰/۴۲	-	-	۱۳
-	-	-	۰/۴۷	۴۴	۰/۵۹	-	-	-	۱۴
-	-	۰/۴۴	-	۴۵	۰/۶۴	-	-	-	۱۵
-	-	۰/۵۶	-	۴۶	۰/۵۹	-	-	-	۱۶
-	-	۰/۷۰	-	۴۷	-	۰/۴۲	-	-	۱۷
-	-	۰/۶۹	-	۴۸	حذف	حذف	حذف	حذف	۱۸
-	-	۰/۶۵	-	۴۹	-	۰/۴۶	-	-	۱۹
-	-	۰/۶۵	-	۵۰	-	۰/۶۵	-	-	۲۰
حذف	حذف	حذف	حذف	۵۱	-	۰/۶۲	-	-	۲۱
-	-	-	۰/۴۹	۵۲	-	۰/۵۶	-	-	۲۲
-	-	۰/۵۵	-	۵۳	-	۰/۶۱	-	-	۲۳
-	-	۰/۷۲	-	۵۴	-	۰/۴۲	-	-	۲۴
-	-	۰/۷۰	-	۵۵	-	۰/۴۰	-	-	۲۵
-	-	۰/۷۲	-	۵۶	-	-	-	۰/۶۳	۲۶
حذف	حذف	حذف	حذف	۵۷	-	۰/۴۳	-	-	۲۷
-	-	۰/۴۳	-	۵۸	-	-	-	۰/۶۶	۲۸
-	-	-	۰/۵۳	۵۹	-	-	-	۰/۶۵	۲۹
-	-	-	۰/۴۴	۶۰	-	-	-	۰/۶۳	۳۰
۲/۰۴	۲/۸۸	۴/۹۲	۱۶/۱۸						مقادیر ویژه
۸/۷۷	۸/۹۲	۹/۹۸	۱۵/۶۸						درصد واریانس

چهارم (آلودگی و کثافت) ۸/۷۷ درصد بودند. در نتیجه می توان بیان نمود که پرسش نامه وسواس فکری-عملی پادوا یک پرسش نامه چند بعدی است، که با پایه نظری پرسش نامه فوق هماهنگ می باشد. به این ترتیب ۳۶ درصد واریانس مشترک بین سؤال ها توسط عامل اول، ۲۳ درصد واریانس مشترک توسط عامل دوم، ۲۰ درصد واریانس مشترک توسط عامل سوم و ۲۰ درصد واریانس مشترک توسط عامل چهارم تبیین می شوند.

همان طور که در جدول (۴) نشان داده شده است، مقادیر ویژه عامل های یک تا چهار بالاتر از یک هستند، که روی هم ۴۳/۳۷ درصد واریانس پرسش نامه وسواس فکری-عملی پادوا را تبیین می کنند. در این تحلیل عامل اول (تردید و کنترل ذهنی) در حدود ۱۵/۶۸ درصد بیشترین مشارکت را در تبیین واریانس پرسشنامه فوق بر عهده دارد، اعداد عامل دوم (ترس از تکانها) ۹/۹۸ درصد، عامل سوم (وارسی کردن) ۸/۹۲ درصد و عامل

جدول ۵- نتایج تحلیل واریانس چند متغیری (MANOVA) وسواس فکری-عملی بر حسب جنس و گروه های سنی

متغیر مستقل	متغیر های وابسته	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجموع مجذورات	نسبت F	سطح P
جنس	کل پرسش نامه	۲۱۰۰/۰۲	۱	۲۱۰۰/۰۲	۲/۳۳	۰/۱۲۸
	عامل اول	۷۵/۳۰۱	۱	۷۵/۳۰۱	۱/۵۷	۰/۲۱۱
	عامل دوم	۴۷۵/۷۳	۱	۴۷۵/۷۳	۱۴/۸۵	۰/۰۰۰۱
	عامل سوم	۱۷۳/۲۳	۱	۱۷۳/۲۳	۲/۲۲	۰/۱۳۷
	عامل چهارم	۶۳/۹۴	۱	۶۳/۹۴	۰/۹۳	۰/۳۳۵
گروه های سنی	کل پرسش نامه	۳۳۸۳/۷۸	۴	۸۴۵/۹۴	۰/۹۴	۰/۴۴۱
	عامل اول	۶۷۲/۷۵	۴	۱۶۸/۱۸	۰/۸۷	۰/۴۷۹
	عامل دوم	۲۰۹/۵۱	۴	۵۲/۳۷	۱/۶۳	۰/۱۶۵
	عامل سوم	۲۳۲/۷۸	۴	۵۸/۱۹	۰/۷۴	۰/۵۶۱
	عامل چهارم	۲۸۰/۰۵	۴	۷۰/۰۱	۱/۰۲	۰/۳۹۷

ساختار عاملی به دست آمده در نمونه دانشجویی با استفاده از چرخش متعامد (واریماکس) مشابه ساختار عاملی در نمونه های آمریکایی، ترکیه، ایرانی، اسپانیایی و استرالیایی است. راه حل چهار عاملی استخراج شده ۴۳/۳۷ درصد واریانس ماده های پرسش نامه فوق را تبیین می کند. همچنین عامل اول تحت عنوان تردید و کنترل ذهنی بیشترین واریانس را بر عهده دارد. (۱۵/۶۸ درصد). این عامل با عامل سوم تحقیق های سانایو به جز برای ماده های ۴۰، ۴۲ و ۵۰؛ استرنبرگر و بارنس به جز برای ماده های ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۲۷، ۳۰، ۳۲، ۳۴، ۳۹، ۴۰، ۵۸ و ۵۹؛ ویلیامز و همکاران به جز برای ماده های ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۳۴، ۴۰ و ۵۹؛ با عامل اول گودرزی و فیروزآبادی به جز برای ماده های ۲۷، ۳۸ و ۴۵ هماهنگ است.

همان طور که در جدول شماره (۵) مشاهده می شود بین دانشجویان دختر و پسر در کل پرسش نامه و عامل های اول، سوم و چهارم از لحاظ میزان وسواس فکری-عملی تفاوت وجود ندارد به جز در عامل دوم (ترس از تکانها) میزان وسواس فکری-عملی در دانشجویان پسر (۶/۷۵) بالاتر از دانشجویان دختر (۲/۷۴) است. دانشجویان گروه های سنی پنج گانه در کل پرسش نامه و عامل های چهارگانه از نظر میزان وسواس فکری-عملی نیز متفاوت نمی باشند.

بحث

همان گونه که قبلاً بیان شد، هدف عمده این تحقیق بررسی پایایی و روایی پرسش نامه میزان اندازه گیری وسواس فکری-عملی پادوا در جامعه دانشجویی دانشگاه شهید چمران اهواز بود.

ضرایب روایی همگرا بین PI و پرسش نامه وسواس مرگ (بر روی ۱۱۰ نفر) و در دانشجویان پسر (۶۹ نفر) و دختر (۴۱ نفر) همگی معنادار بودند. همچنین ضرایب روایی همگرا در عامل های چهارگانه و در دانشجویان پسر و در عامل اول دانشجویان دختر همه همبستگی مثبت معناداری را بین PI و پرسش نامه وسواس مرگ نشان دادند. این یافته ها با تحقیقات مک دونالد و دیسلوا، اشترنبرگر و بارنس، ون اوپن و کیریوس و همکاران هماهنگی دارد و همپوشی این سازه را با دو سازه دیگر نشان می دهد (۴، ۱۱، ۵، ۱۲).

در این پرسش نامه دانشجویان بیشترین میانگین ها را در ماده های ۴ و ۲ که مربوط عامل آلودگی و کثافت و کمترین میانگین ها را در ماده های ۵۴، ۵۵ و ۵۶ که مربوط به عامل ترس از تکانه ها هستند کسب نموده اند. به عبارت دیگر، در اولی دانشجویان تا حد زیادی وقت خود را صرف فکر کردن در مورد نظافت و آلودگی می کنند که این می تواند فکر آن ها را مشغول نگه دارد و از کار اصلی یعنی دانش اندوزی باز دارد. همچنین باید بیان کرد که میانگین کل میزان وسواس فکری-عملی آزمودنی ها در تحقیق حاضر ۵۶/۶۱ است که از میانگین وسواس فکری-عملی به دست آمده توسط ساناوویو (۱۹۸۸) ۵۷/۳۶ کمتر است و از میانگین های وسواس فکری-عملی تحقیق های اشترنبرگر و بارنس (۱۹۹۱) ۴۱/۳۳، کیریوس و همکاران (۱۹۹۶) در استرالیا ۴۲/۷ و گودرزی و فیروزآبادی در ایران (۲۰۰۵) ۴۲/۴ بالاتر است.

در این تحقیق دیده شد که بین دانشجویان دختر و پسر به جز در عامل دوم یعنی ترس از تکانه ها (وسواس بالاتر مردان) و گروه های سنی پنجگانه از لحاظ میزان وسواس فکری-عملی تفاوت دیده نشد.

به طور خلاصه، این تحقیق یافته های دیگر مطالعات مبنی بر ساختار چهار عاملی، پایایی و روایی PI را تایید و حمایت می کند. به نظر این طور می رسد که این ابزار می تواند در زمینه های غربال گیری در زمینه بررسی وسواس در محیط های بالینی و درمانی و در محیط های پژوهشی سودمند و قابل کاربرد باشد.

عامل دوم تحقیق حاضر (ترس از تکانه ها) با عامل چهارم تحقیق های ساناوویو به جز برای ماده های ۴۵، ۴۸، ۵۰، ۵۲، ۵۶ و ۵۸؛ کیریوس و همکاران به جز برای ماده های ۴۵، ۴۸ و ۵۸؛ اشترنبرگر و بارنس به جز برای ماده های ۴۵ و ۵۸؛ ویلیامز و همکاران به جز برای ماده های ۴۵ و ۵۸ و گودرزی و فیروزآبادی به جز برای ماده ۴۰ همخوان می باشد. سومین عامل (وارسی کردن) با تحقیق های ساناوویو به جز برای ماده های ۱۲، ۱۳ و ۱۷؛ کیریوس و همکاران به جز برای ماده های ۱۷، ۲۰، ۲۶ و ۳۸؛ اشترنبرگر و بارنس به جز برای ماده های ۱۲، ۱۳، ۱۷، ۲۷ و ۳۸؛ ویلیامز و همکاران به جز برای ماده های ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۲۹، ۳۰، ۳۸، ۴۰، ۴۱، ۴۲ و ۴۳ و گودرزی و فیروزآبادی به جز برای ماده های ۱۴، ۱۵، ۲۹، ۳۰ و ۳۱ هماهنگ است. و چهارمین عامل تحقیق حاضر (آلودگی و کثافت) با عامل اول تحقیق های ساناوویو به جز برای ماده های ۱۴، ۱۵ و ۱۶؛ کیریوس و همکاران به جز برای ماده های ۲۰، ۲۲ و ۶۰؛ اشترنبرگر و همکاران به جز برای ماده های ۱۴، ۱۵ و ۱۶؛ ویلیامز و همکاران ۱۴، ۱۵ و ۱۶ و گودرزی و فیروزآبادی به جز برای ماده های ۱۴، ۱۵ و ۱۶ همخوان است. همچنین درصد واریانس تبیین شده ماده های این پرسش نامه بالاتر از تحقیق های فوق می باشد، که یافته به دست آمده هماهنگ با یافته های پیشین بیانگر روایی سازه ابزار فوق در بین جامعه دانشجویی می باشد. یعنی، این ابزار یک سازه یک بعدی نیست و همزمان چند سازه را اندازه گیری می کند (۳، ۵، ۶، ۸، ۱۱).

ضرایب هماهنگی درونی پرسش نامه وسواس فکری-عملی پادوا با استفاده از دو روش آلفای کرونباخ و دو نیمه کردن در کل نمونه، در دانشجویان دختر و پسر و عامل های استخراج شده از قابلیت اعتماد بالا و رضایت بخش برخوردارند. این یافته ها با یافت های تحقیق های گودرزی و فیروزآبادی (۸)؛ اشترنبرگر و بارنس (۱۱)؛ بسیروگلا و همکاران (۷)؛ ون اوپن (۴)؛ کیریوس و همکاران (۵)؛ ماتایکس-کولس و همکاران (۱۰) و مک دونالد و دیسلوا (۱۲) هماهنگ هستند و حاکی از همگونی ماده های پرسش نامه فوق هستند جدول شماره (۲).

منابع

1. Cherlene SM, Pedirc RN. Obsessive-compulsive. National Center of Continuing Education, 2003, from URL [http:// www. google.com](http://www.google.com).
2. Macini F, Gagnani A, Orazi F, Pietrangeli MG. Obsessions and compulsion s: normative data on the Padua Inventory from an Italian non-clinical adolescent sample. Behaviour research and therapy, 1999, 37 (10): 919-925.
3. Sanavio E. Obsessive-compulsive: The Padua Inventory. Behavior Research and Therapy, 1988, 26 (2): 169-177.
4. Van Oppen P. Obsession and compulsions: dimensional structure, reliability, convergent and divergent validity of the Padua Inventory. Behaviour Research and Therapy, 1992, 30: 631-637.
5. Kyrios M, Bahar S, Wade D. The assessment of obsessive-compulsive phenom: psychometric and normative data on the Padua Inventory from an Australian non-clinical student sample. Behaviour Research and Therapy, 1996, 34 (1): 85-95.
6. Williams M, Turkheimer E, Schmidt KM, Oltmanns TF. Ethnic identification biases responses to the Padua Inventory for obsessive-compulsive disorder. Assessment, 2005, 12 (2): 174-185.
7. Besiroglu L, Yuce Agargun M, Boysan M, Eryonucu B, Gulec M, Selvi Y. The assessment of obsessive-compulsive symptom: Reliability and validity of the Padua Inventory in Turkish Population. Turkish Journal of Psychiatry, 2005, 16 (3): 179-189.
8. Goodarzi MA, Firoozabadi A. Reliability of the Padua Inventory in an Iranian population. Behaviour Research and Therapy, 2005, 43, 1: 43-54.
9. Van Oppen P, Hoekstra RJ, Emmelkamp PM. The structure of obsessive-compulsive symptoms. Behaviour Research and Therapy, 1995, 33 (1): 15-23.
10. Mataix-Cols D, Sonchez M, Vallejo JA. Spanish version of the Padua Inventory: Factor structure and psychometric properties. Behaviour and Cognitive Psychotherapy, 2002, 30: 25-36.
11. Sternberger LG, Burns GL. Obsessive-compulsive disorder: Symptoms and diagnosis in a college sample. Behaviour and Therapy, 1991, 22 (4): 569-574.
12. Macdonald AM, De Silva P. The assessment of obsessionality using the Padua inventory: its validity in a British non-clinical sample. Personality and Individual Differences, 1999, 27, 6: 1027-1046.

Abstract

Validating of the Padua obsessive-compulsion inventory in freshman students of Shahid Chamran University of Ahvaz

Rajabi GhR. MD

Introduction: The Purpose of the present research was to validating the Padua Inventory for obsessive-compulsion in freshman students of Shahid Chamran university - Ahvaz.

Methods and Materials: In this research 297 students were randomly selected from the freshman students of 1384-85 semesters, the participants completed the Padua Obsessive-Compulsion Inventory.

Results: Factor analysis by principle components analysis (Varimax Rotation) indicated four factors (mental control-doubt, fear of impulses, checking, and contamination) that account for 43.37% of the variance. Data were indicative of high level of Coranbach's Alph and Split-half reliability coefficients of the Padua and extracted factors. Convergent validity coefficients POCI with Death Obsession Scale were significant. There were no significant differences between male and female (except for the second factor) and age groups with respect to obsession-compulsive degree.

Conclusions: Results of factor analysis is consistent with prior findings. POCI can be used in research and clinical settings and in screening the normals among obsessional population.

Key words: Padua obsessive-compulsion Inventory, Validating, Factor analysis